

EK – ÇEKİM EKLERİ

Sözcüklerin sonuna ulanarak (eklenerek) yeni sözcükler türeten veya sözcüklerin cümle içinde görev almasını sağlayan ses birlikleridir.(köklere eklenen parçalarıdır.)

B) ÇEKİM EKLERİ

Sözcüklerin çekimlenerek değişik yerlerde ve görevlerde kullanılmasını sağlayan ekler **çekim eki** denir. Çekim ekleri, kelimenin biçimini değiştirir; anlamını değiştirmez. Eklendiği sözcüğe yeni bir anlam kazandırmaz.

1-İSİM ÇEKİM EKLERİ

A- Çokluk (Çoğul) Eki (-lar / -ler)

İsimlerin sayı bakımından birden çok olduğunu belirtir.

» Martılar kanat çırpı gökyüzüne.

B- Durum (Hâl) Ekleri (-i, -e, -de, -den)

İsimlere belirtme, yönelme, bulunma ve ayrılma anlamı katan eklerdir. Dört başlıkta incelenir:

Yalın: Ek almamış Annem ev temizliyor.

Belirtme: -i Annem evi beğendi.

Yönelme: -e Annem eve gidiyor.

Bulunma: -de Annem evde dinleniyor.

Ayrılma: -den Annem evden gidiyor.

C- İlgî (Tamlama) Ekleri (-ın / -in / -un / -ün)

Bir ismi başka bir isimle ilgili hale getirir; isimleri isimlere bağlar.

» Belirtili isim tamlaması kurar:

» Bebeğin yüzü çok sevimli.

D- İyelik (Aitlik) Ekleri (-m, -n, -i, -miz, -niz, -leri)

İsimlere gelerek onların kime veya neye ait olduğunu belirten eklerdir. Şahıslara göre çekimlenir.

Arabamız bu gün temizleniyor.

E- Eşitlik Ekleri (-ca / -ce / -ça / -çe)

Eşitlik ekleri, isim soylu sözcüklere gelerek onlara çeşitli anlamlar katarlar.

» Böyle çocukça davranmamalısın.

ALİŞTIRMA

*Aşağıdaki cümlelerdeki kitap kelimesindeki hal eklerini bularak türünü altlarına yazınız.

Okuduğu kitabı yastığın altına koydu.

[.....]

Yeni aldığı kitapta birçok resim var.

[.....]

Adam kitaba yazı yazmış.

[.....]

Bu bilgileri kitaptan öğrenmişti.

[.....]

Dün sahaflardan kitap aldım.

[.....]

*Aşağıdaki cümlelerde altı çizili olan kelimenin aldığı eki ne eki olduğun altındaki boşluğa yazınız.

Ellerimiz havada kaldı.

(.....)

Kitabın sayfaları yırtılmış.

(.....)

Arkadaşlar yolumuz epey uzun.

(.....)

Çocuklar defteri bahçede unutmuş.

(.....)

Evdeki kitapları elden geçirdik.

(.....)

Okulun önünde onu bekledim.

(.....)

Amcası ona hediye almış.

(.....)

İnsanlar bu işlerin sebebini bilmiyor.

(.....)

Bu konuda bana dürüstçe cevap ver.

(.....)

Evin okula çok yakınmış.

(.....)

ETKİNLİK

***Aşağıdaki kelimelerden hal eki almış olanları daire içerisine alınız.**

Sokakta çaylar akşamdan kitaptan

Suyumuz yolculukta çatıya derdine

Size arabam gönlünde ekmekler

***Aşağıdaki kelimelerde yer alan çekim eklerinin adlarını karşılarına yazınız.**

İnsanlar:

Telefonum:

Yolda:

Büyükçe:

Arabayı:

Bülbüller:

Çantanın:

Şapkası:

Köprüden:

Gözlüğün:

Taşlar:

Tatile:

Korkakça:

Yumurtayı:

Gölgede:

Karlar:

Dersin:

TEST

1. Aşağıdaki sözcüklerin hangisi hem yapım hem çekim eki almıştır?

- A) Kitaplıklar B) Bilgisayar
C) Kalemlik D) Ağaçtan

2. Altı çizili sözcüklerin hangisi hem yapım hem çekim eki almıştır?

- A) Kalemlemeden birini sen al.
B) Tahtayı nöbetçi sildi.
C) Öğrenciler ödevlerini getirdiler.
D) Sınıfımızda kitaplık bulunuyor.

3. Aşağıdaki kelimelerden hangisi sadece çekim eki almıştır?

- A) yazılarında B) gözlemledi
C) bilgin D) alırsın

4. Aşağıdakilerden hangisi çekim eki almamıştır?

- A) çocukluk B) yollar
C) evim D) ağaçta

5. Aşağıdaki eklerden hangisi, "odun" sözcüğünün anlamını değiştirir?

- a) -lar b) -cu c) -dan d) -a

6. -den, de, -ci -i eklerinden hangisini kalem kelimesine getirirsek kelimenin anlamını değiştirir?

- A) -den B) -de C) -ci D) -i

7. Altı çizili kelimelerden hangisi farklı bir ek almıştır?

- A) Bugünkü derste "sunum" yapmam gerekiyor.
B) Bu soruna "çözüm" henüz bulunamadı.
C) Bugün "başım" çok ağrıyor.
D) Genel "seçim" erken yapılacaktır.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde iyelik eki, çoğul eki ve hal eki aynı sözcükte kullanılmıştır?

- A) Saçları sarı, gözleri deniz mavisiydi sevdiğimin.
B) Karlı ovaların güneşiyle uyandım.
C) Bu güzellikleri herkes göremez.
D) Ünlü yazarın romanlarında hayat var.